

Korpus Ochrony Pogranicza

<https://kop.ipn.gov.pl/kop/multimed/materialy-audio/relacje-i-wspomnienia/8518,Marian-Czechowski.html>
09.05.2024, 02:49

Marian Czechowski

"Okruchy pamięci. Wspomnienia i relacje byłych żołnierzy Korpusu Ochrony Pogranicza"

Wydawca: Instytut Historii i Stosunków Międzynarodowych, Uniwersytet Warmińsko-Mazurski, Olsztyn 2015

Lektor: Krzysztof Magierski

Mastering: GMIK Studio Grzegorz Herliczek

Marian Czechowski, ur. 13.09.1909 r. Żurczyn, s. Piotra i Anny z d. Pilarskiej, we wrześniu 1939 r. 4 szwadron 1 p. kaw. KOP

Wspomnienia

Warszawa 6.02.1993 r. Urodziłem się 13.09.1909 r. w Żurczynie pow. Szubin, woj. bydgoskie. Po ukończeniu szkoły powszechnej do grudnia 1927 r. pracowałem w Fabryce Maszyn Rolniczych „Głogosi i syn” w Inowrocławiu do grudnia 1927 r. Od marca 1928 r. w Gazowni Miejskiej w Bydgoszczy. W pierwszych dniach listopada 1929 r. zostałem powołany do 24 Pułku Ułanów w Kraśniku Lubelskim. Po ukończeniu szkoły podoficerskiej we wrześniu 1930 r., w stopniu kaprała odkomenderowany do 17 szw. KOP w Rokitnie pow. Sarny. Po ukończeniu służby zasadniczej zostałem nadterminowym, a po ukończeniu szkoły dla Podoficerów Zawodowych Kawalerii w Dywizjonie Niewirków zostałem podoficerem zawodowym. W 1936 r. awansowałem do stopnia plutonowego. Pełniłem funkcję zastępcy dowódcy plutonu, a następnie dowódcy drużyny ckm. Poza tym pełniłem funkcję podoficera broni, a po ukończeniu kursu WF w Osowcu – instruktora WF w szwadronie. Jednocześnie społecznie prowadziłem szkolenie pododdziału PW „Krakus”, zorganizowane przez osadników wojskowych przy pułku Sarny. Służba nasza polegała na doskonaleniu szkolenia ułanów. Dużo czasu poświęcano na zapoznawanie żołnierzy z terenem działania, z warunkami służby granicznej (teoretycznie i praktycznie), patrolowanie w pasie granicznym, zasadzki wspólnie z piechotą, wzmocnienia kompanii granicznych i strażnic. Akcje pościgowe często zakończone osaczeniem i zatrzymaniem ściganych oraz przekazanie na placówkę. Jednocześnie szwadron pełnił wartę przy placówce. Dla zdobycia większego zaufania wśród miejscowej ludności (białoruskiej, ukraińskiej, żydowskiej, mały procent Polaków) urządzano często zawody konne, zimą skiringi z udziałem miejscowej

młodzieży. Wspólnie z dowództwem batalionu urządzano zabawy, przedstawienia teatru amatorskiego z udziałem ludności cywilnej.

Obsada kadrowa szwadronu: 2 plutony, drużyna ckm i poczet dowódców. Dowódca szwadronu od 1936 -1939 r. – rtm. Adam Bartosiewicz, z-ca dowódcy i jednocześnie dowódca 1. plutonu – por. Jarosław Domański, 2. plutonu – st. wachm. Jan Stala, drużyny ckm – plut. Marian Czechowski, szef szwadronu – wachm. Kazimierz Sienkiewicz⁷, kierownik kancelarii – wachm. Adam Dobosz (przed mobilizacją).

Jednocześnie należy nadmienić, że na morale i dobry nastrój żołnierzy duży wpływ miała opieka koła pań z Warszawy pod przewodnictwem Pani Bekowej, matki ministra Beka. Koło zapraszało wyróżniających się żołnierzy do zwiedzania stolicy. Na Boże Narodzenie obdarowywano ułanów prezentami, ciastem i słodyczami. Tak samo na Święta Wielkanocne.

Pod koniec marca 1939 r. szwadron został przetransportowany do stacji kolejowej Rusiec na linii Wieluń – Bełchatów i wchodził w skład zgrupowania „Feliks” Armii „Łódź”, jako 4 Szwadron. Dowódcą zgrupowania był ppłk Feliks Kopeć. W marcu por. Domański został awansowany do stopnia rotmistrza i odszedł do Grudziądza, a w jego miejsce przydzielono por. Lucjana Woźniaka. Po uzupełnieniu etatów w maju, zgrupowanie zostało przemianowane na 1 Pułk Kawalerii KOP Armia „ Łódź”. Pod koniec sierpnia szwadron wraz z innymi pododdziałami został podciągnięty bliżej granicy Piaski – Bolesławiec. Z 30 na 31 października 4 szwadron z trzema plutonami, dwoma ckm i działkiem ppanc. obsadził miejscowość Piaski pod Bolesławcem.

Obsada : dowódca szwadronu – rtm. Adam Bartosiewicz, zastępca i dowódca 1. plutonu – por. Lucjan Woźniak, 2. plutonu – ppor. rez. Wojtkowiak, 3.plutonu – ppor. rez. Czesław Nosko, dowódca drużyny ckm – plut. Marian Czechowski, szef szwadronu – wachm. Kazimierz Sienkiewicz.

1 października 1939 roku o godz. 6-tej pokazały się pierwsze motocykle empla, 3 czołgi i 2 samochody ciężarowe piechoty, które zostały zniszczone przez działka ppanc. i ckm-y. O godz. 17-tej szwadron został zmuszony, przez przeważające siły nieprzyjaciela, do wycofania się z zajmowanych pozycji. Szwadron wycofując się aż po Wartę opóźniał natarcie wroga. Po ciężkich walkach nad Wartą i dużych stratach w ludziach (ranny rtm. Bartosiewicz został odwieziony do szpitala w Łodzi, następnie rehabilitowany w Sarnach, zginął w Katyniu), dowództwo obejmuje por. L. Woźniak. Pułk otrzymał rozkaz wycofania się w kierunku Warszawy. 9 września rano pułk dotarł do Warszawy i przez most Kierbedzia został skierowany w okolice Otwocka, po walkach obronnych na wschodnim brzegu Wisły. 18-tego września szwadron otrzymał rozkaz wycofania się na wschód w kierunku Osieka – Garwolina, w ogólnym kierunku na Chełm. Do Chełma nie dotarliśmy, ponieważ tam już podchodziły wojska sowieckie. W pierwszych dniach października wraz z innymi wojskami szwadron został oddany w niewolę.

13.09.1939 r. dowódca Armii „Łódź” wydał rozkaz pochwalny dla 1 Pułku Kawalerii KOP. Wyciąg z rozkazu gen. Rómmla:

„Od samego przybycia pułku do Armii „Łódź”, Pułk Kawalerii KOP pod dowództwem ppłk. Feliksa Kocpia wykazał się jako wzorowy oddział. Wysłany ku samej granicy, aż pod Wieruszów – Ostrzeszów – Kępno pułk uparcie i niezachwianie przeprowadzał od 1 września aż po dzień 3 września walki opóźniając, stale przechodząc do przeciwwuderzenia i biorąc jeńców wyświetlił sytuację. Na pozycji głównego oporu pod Wartą brał wybitny udział w walkach z 4 na 5 września pod Boleniem, Strońskiem i Piaskami. Podczas odwrotu ku Wiśle pułk w czasie ciężkich walk nie ustąpił ani piędzi zajmowanej pozycji. Odchodził tylko na rozkaz, do końca zachował wzorową postawę, świecąc przykładem dla innych oddziałów. Żołnierze 1 Pułku Kawalerii KOP odchodzą teraz z Grupą Operacyjną Kawalerii na wschód. Dziękuję Wam w imieniu służby za Waszą wytrwałość, za żołnierską postawę i ofiarność. Życzę Wam nadal powodzenia bojowego ku chwale Ojczyzny”.

Odręczny nieczytelny podpis

Życiorys

Urodziłem się 13.09.1909 r. w Żuroczynie pow. Szubin, woj. bydgoskie. Po ukończeniu szkoły powszechnej pracowałem w Fabryce Maszyn Rolniczych „Głogoski i syn”. 13 września 1939 r. w rejonie Kępa – Glinki zostałem kontuzjowany (kompresyjne złamanie kręgosłupa i wstrząs mózgu). 4.10.1939 r. dostałem się do niewoli niemieckiej. W lutym 1940 r. zostałem warunkowo zwolniony z niewoli z powodu odniesionych ran i przebywałem u ojca w Przyłubiu Krasieńskim, a później w Solcu Kujawskim. Po odzyskaniu zdrowia pracowałem w cegielni jako robotnik, a następnie w Nasycalni Podkładów Kolejowych w Solcu Kuj. W lutym 1941 r. wstąpiłem do organizacji PAL (ps. „Rus”) jako komendant rejonu Solec Kuj. W lutym 1945 r. zorganizowałem ze swoich ludzi, zgodnie z otrzymanym poleceniem PAL-u posterunek MO w celu ochrony mienia społecznego. W maju 1945 r. zostałem odwołany do Bydgoszczy do Komendy Powiatowej MO na stanowisko młodszego referenta. W grudniu tego roku skierowano mnie do wojska – 9 Pułk KBW. Po zdaniu egzaminu na kursie w szkole oficerskiej w Legnicy otrzymałem stopień chorążego. W kwietniu 1947 r. po ujawnieniu przynależności do organizacji PAL, po krótkim zawieszeniu mnie w czynnościach służbowych zostałem wezwany do Warszawy, gdzie po przesłuchaniu i wyjaśnieniu sprawy, otrzymałem rozkaz objęcia stanowiska dowódcy kompanii ochronnej sztabu KBW. W 1949 r. zostałem naznaczony na komendanta Sztabu KBW. W 1957 – 1958 Akademia Sztabu Generalnego. Od 1958 – 1966 Kwatermistrzostwo – st. pomocnik szefa Sztabu. Rozkazem MSW nr 3463 z dnia 7.10.1964 r. awansowany do stopnia ppłka. 8 lipca 1966 r. rozkazem MON nr 0197 z dnia 6.06.1966 przeniesiony do rezerwy. Od kwietnia 1968 r. do kwietnia 1982 r. pracowałem w Zarządzie Głównym ZIW na stanowisku szefa działu administracyjno-gospodarczego. Rozkazem MON nr 0193 z dnia 23.03.1977 r. zostałem mianowany do stopnia płka.

Posiadane odznaczenia: Srebrny Krzyż Zasługi, Krzyż Kawalerski Orderu Odrodzenia Polski, Krzyż Oficerski Orderu Odrodzenia Polski, Krzyż Komandorski Orderu Odrodzenia Polski, Medal za udział w Wojnie Obronnej 1939 r., inne odznaczenia wojskowe.

Odręczny nieczytelny podpis

Aby zobaczyć odtworzyć włącz
JavaScript

[Poprzedni Strona](#)
[Następny Strona](#)